

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

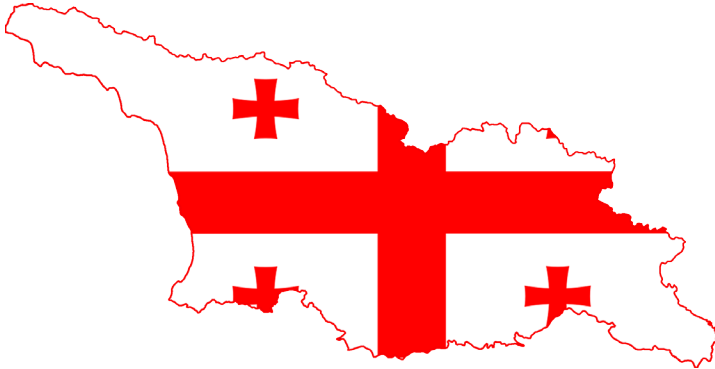
polska pomoc

IDEA

FUNDACJA ROZWOJU

ego

Evaluation for
Government
Organizations S.C.

EWALUACJA WYBRANYCH INICJATYW ZREALIZOWANYCH W RAMACH POLSKIEJ WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ – PROJEKTY WSPIERAJĄCE ROZWÓJ MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W GRUZJI

Celem ewaluacji było zbadanie wpływu polskiej pomocy na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości w kontekście zwiększania szans na zatrudnienie w Gruzji. Przedmiot analiz stanowiły inicjatywy zrealizowane w latach 2011 – 2013. Badaniu poddano piętnaście wybranych projektów.

W ewaluacji zastosowano kompilacje wielu metod i technik badawczych. Przeprowadzono m.in.: badanie gabinetowe (desk research), wywiady pogłębione, badanie CAWI, panel ekspertów, analizę SWOT/TOWS, studia przypadku oraz warsztaty implementacyjne.

Ewaluacja wykazała, że skierowanie wsparcia do sektora małych i średnich przedsiębiorstw było właściwą decyzją. Zdaniem respondentów biorących udział w niniejszym badaniu, rozwój przedsiębiorczości stanowi konieczny warunek wzmacniania procesu demokratyzacji.

Gospodarka Gruzji nadal odczuwa negatywne skutki transformacji. Pomimo zaawansowanych reform, rynek pracy i gospodarka wciąż wykazują wiele archaicznych cech. Udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia przekracza 50%, natomiast w strukturze dochodu narodowego stanowi niespełna 10%. Stopa bezrobocia rejestrowanego przekracza 13%, przy wysokim bezrobociu ukrytym, dotyczącym szczególnie obszarów wiejskich.

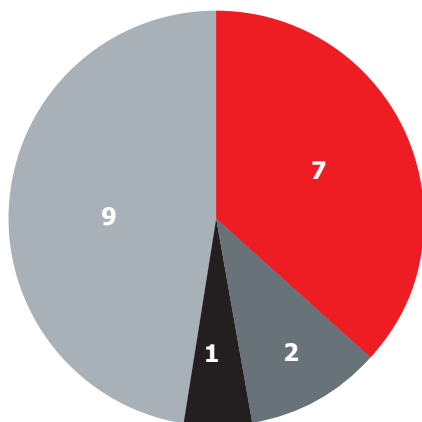
Jednym z głównych problemów badanego sektora jest ograniczony dostęp do finansowania zewnętrznego, co stanowi barierę dla rozwoju firm w początkowym okresie działalności. Z drugiej strony jednak, Gruzja należy do światowych liderów, w tworzeniu przyjaznych warunków prawnych dla przedsiębiorczości. MŚP jest więc z jednej strony sektorem, którego wspieranie odpowiada na gruzińskie problemy, a z drugiej strony również obszarem, który przy sprzyjających okolicznościach może okazać się największą gruzińską siłą.

Realizowane działania należy więc uznać za bardzo trafne. Cele projektów były zgodne z zapisami kluczowych dokumentów strategicznych oraz komplementarne wobec gruzińskich priorytetów rozwojowych. Oparte zostały na rzetelnej analizie potrzeb beneficjentów. Ich realizację skoncentrowano na grupach najbardziej potrzebujących oraz w regionach doświadczających szczególnych trudności gospodarczych.

Ogólna ocena projektu.

Wykres 1

odpowiedź na pytanie:
Czy efekty udziału w projekcie
sprostały Państwa oczekiwaniom?

Wykres 2

odpowiedź na pytanie:
Czy Pana(i) zdaniem warto było
poświęcić czas na udział w projekcie?

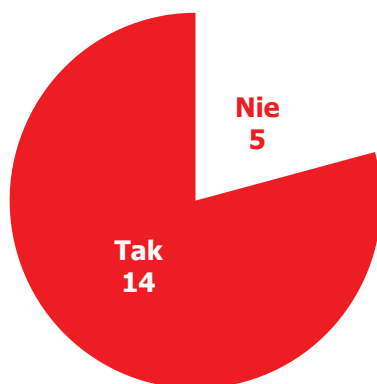
•Zdecydowanie tak •Raczej tak
•Raczej nie •Zdecydowanie nie

Za najbardziej użyteczną formę pomocy beneficjenci uznali wizyty studyjne w polskich gospodarstwach rolnych lub agroturystycznych, poparte dodatkowymi szkoleniami po powrocie do Gruzji.

Uczestnicy projektów potrzebują więc zarówno informacji, jak i przykładów, w jaki sposób prowadzić takie gospodarstwa. Zgodnie z zasadą, że *lepiej jeden raz zobaczyć niż milion razy usłyszeć*.

Niestety, tylko nieliczni beneficjenci po zakończeniu finansowania ze środków polskiej pomocy rozwojowej uzyskali wsparcie miejscowych władz.

Wykres 3. Czy po udziale w projekcie, brał/a Pani udział w innych projektach, w ramach których poszerzał/a Pan/i wiedzę zdobytą w trakcie projektu?

Najtrwalszy wpływ na potencjał beneficjentów i projektodawców miały działania skierowane bezpośrednio do przedsiębiorców lub osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą. Ważnym czynnikiem determinującym trwałość projektów stanowiły również inwestycje w wyposażenie oraz zaplecze niezbędne do prowadzenia działalności. Kluczowymi ograniczeniami trwałości były natomiast krótki termin realizacji oraz utrudniony dostęp beneficjentów do kredytów, na finansowanie rozwoju ich przedsiębiorstw (lub spółdzielni) po zakończeniu projektów.

„ (...) wszyscy by chcieli prowadzić biznes... ale żeby to robić, to niestety trzeba mieć wiedzę i tej wiedzy absolutnie im brakuje. I to zarówno na tym szczeblu takim powiedzmy niższym, tym szczeblu przedsiębiorców, jak i na szczeblu samorządowym. To jest taka duża dziura edukacyjna.”

Koordynator projektu

Rekomendacje:

- Poszerzenie puli projektów modułowych – istniejąca możliwość realizacji projektów dwuletnich powinna być poszerzona w odniesieniu do priorytetu dotyczącego rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
- Rozważenie wprowadzenia mechanizmów zwrotnego wsparcia finansowego w formie preferencyjnie oprocentowanych pożyczek skierowanych do beneficjentów, których udział w projekcie zakończył się powodzeniem (np. utworzyli własne przedsiębiorstwa, rozpoczęli współpracę z lokalną spółdzielnią).
- Wprowadzenie możliwości prowadzenia konsultacji dla beneficjentów po zakończeniu projektu.
- Intensyfikacja działań promujących efekty projektów PPR w Gruzji (kształtowanie marki polskiej pomocy rozwojowej).
- Systematyczne gromadzenie danych kontaktowych beneficjentów i partnerów projektowych z uwzględnieniem zagadnienia ochrony danych osobowych.
- Uwzględnienie w kolejnym roku finansowania priorytetu umożliwiającego wspieranie wspólnot produkcyjnych, usługowych – ułatwianie rozwoju MŚP, ale bez definiowania sposobu zrzeszania się (spółdzielnia, grupa producencka, stowarzyszenie wiejskie itd.).
- Uwzględnienie w kolejnym roku finansowania priorytetu umożliwiającego wspieranie rozwoju regionalnego poprzez promowanie ekorozwoju i produkcji produktów lokalnych.
- Uwzględnienie w kolejnym roku finansowania priorytetu umożliwiającego edukację przedsiębiorczości – zarówno na poziomie szkolnym, jak i edukacji dorosłych.

Pełna wersja raportu dostępna jest na stronie:
www.polskapomoc.gov.pl

Ewaluacja została zrealizowana na zlecenie
Departamentu Współpracy Rozwojowej
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

